

Pashchenko V., PhD in political sciences, docent, associate professor of the Department of Political Science and Law, Nizhyn Gogol State University (Nizhyn, Chernigov region, Ukraine) E-mail: vvvvvv2002@ukr.net

Between the simulation and the consolidation of democratic institutions.

Abstract. This paper concentrates on analyzing the condition and perspective of development of the democracy in Ukraine. Article describes the activity of the different traditional democratic institutions. There are described such concepts as post-Soviet democratic simulations and democracy with adjectives and determined the relationship that exists between them. Special attention is given to the possibility of consolidation of democracy.

Key words: democracy, democracy with adjectives, democratic institution, consolidation of democracy, traditions.

УДК 325.2.001.1

Білошицький С. В.,

доктор політичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та освітніх технологій
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
(Хмельницький, Україна), E-mail: prostir25@ukr.net

**ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ:
УСВІДОМЛЕННЯ РЕАЛІЙ
ТА ЗАВДАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ**

Анотація. Розглядаються політичні наслідки та детермінанти сучасної міжнародної міграції. Зазначається, що міграційні процеси в сучасному глобалізованому світі перетворюються зі спонтанного процесу на сферу геополітичного, геоекономічного та геокультурного управління. Робиться висновок, що для дослідження цього феномену необхідно створити цілісну спеціальну політологічну теорію (політологію міграції), предметом якої можуть виступати політична свідомість і поведінка мігранта в конкретному історико-культурному та соціально-економічному середовищі, що сприяють становленню (трансформації) різних суспільно-політичних структур та інститутів.

Ключові слова: міжнародна міграція населення, соціокультурні трансформації, політична адаптація, мультикультуралізм, політологія міграції.

Міжнародна міграція в сучасному світі перетворюється на потужний фактор формування контурів глобальної економіки та політики майбутнього. З одного боку, міграційні процеси є результатом вступу окремих суспільств і національних економік у глобальні відносини, з іншого – вони можуть розглядатися в якості факторів подальших соціальних перетворень як у країнах, що приймають мігрантів, так і в країнах їх виїзду. Причому динаміка міграційних процесів свідчить, що найближчими десятиліттями рухливність населення збільшуватиметься в обсягах, ставатиме дедалі різноманітнішою у своїх соціальних і культурних характеристиках.

Відповідно, значно зростає потреба в багатоаспектному пізнанні механізмів і тенденцій міграції, що обумовлює підвищення інтересу до

даної проблеми представників багатьох галузей наукового знання. Уже сьогодні проблеми міжнародної міграції вивчають економісти, демографи, географи, історики, політологи, правознавці, соціальні антропологи й психологи, однак у подальшому можна припустити посилення уваги до даних досліджень і з боку інших фахівців (зокрема педагогів, філософів, філологів і т. д.)

Проблемам соціокультурних наслідків міжнародної міграції присвячено низку праць таких експертів, як І. Валлерстайн, Ф. Закарія, Г. Кісінджер, В. Тодд, О. Арін, В. Войналович, В. Котигоренко, Ю. Левенець, М. Михальченко, С. Переслєгін та ін., проте досі немає фундаментальних робіт, присвячених дослідженню негативних наслідків міграційних процесів для політичного життя приймаючих суспільств.

Саме ця обставина обумовлює актуальність запропонованої статті, яка своєю метою визначає дослідження політичних наслідків міжнародної міграції та завдань політичної науки щодо методологічного забезпечення цього процесу.

У кожній науковій дисципліні є власний перелік питань, гіпотез і підходів, які прийнятні для даної області знання або яким вона віддає перевагу. Так, В. Іонцев виділяє 17 основних наукових підходів до вивчення міграції, що містять 45 наукових напрямків, теорій, концепцій. Примітно, що основна їх частина – 15 припадає на економічний підхід, 5 – на соціологічний, 4 – на власне міграційний, 3 – на демографічний, по 2 – на історичний, топологічний, політичний. Інші представлені специфічними напрямками тих чи інших наук [1, с. 12].

Останнім часом дедалі більше уваги фахівці приділяють позаекономічним наслідкам міграції. Цілком очевидно, що переселення народів супроводжується деякими особливими явищами, пов'язаними із зіткненням та дифузією різних культур, релігійних і національних традицій, які дестабілізують приймаючі суспільства. Крім цього, люди, мігруючи, згодом утворюють міграційні мережі, які пов'язують мігрантів як з метрополією, так і з первісною батьківщиною. Все це надає проблемі потужного політичного звучання. Процес перенесення акцентів з економічної доцільності міграції на політичні наслідки відомий російський соціолог І. Бестужев-Лада описує доволі саркастично: «До пори до часу мігранти задовольняються долею батраків на найнепрестижніших, найбільш низькооплачуваних робочих місцях. А потім починають, природно, висувати претензії на рівноправність. А за рівноправністю в економіці йде рівноправність у культурі... нарешті, у політиці – кому командувати, кому підкорятися. Це дуже стара історія, і завжди з трагічним кінцем для тубільців» [2, с. 144].

На думку М. Кубанека, в сучасній Європі імміграція породила низку нових лобістських груп і набула власної прискореної динаміки. Основною рушійною силою цієї імміграції в останні десятиліття, відзначає він, стають не економічні, а політичні, ідейні, релігійні та психологічні інтереси різних сил усередині самої Європи, які розглядають імміграцію як можливість просувати свої інтереси та устремління, котрі попередній склад населення не дозволяв їм реалізувати [3].

Незважаючи на існуючі рамки політкоректності, зростає чисельність голосів, що висловлюють занепокоєння з приводу наслідків сучасної міграційної політики для західної цивілізації. Так, відомий американський соціолог І. Валлерстайн вважає за неможливе припинити потік масової незаконної міграції з Півдня на Північ політичними заходами. Скоріше навпаки, він очікує, що до 2025 р. переселенці з Півдня в країни Півночі цілком зможуть скласти від 30% до 50% населення. У такій ситуації, на його думку, існує висока ймовірність того, що Північ здійснить спробу не надавати вихідцям з Півдня виборчих прав, а «це означало б, що через двісті років після початку процесу інтеграції робітничого класу на Півночі ми повернулися назад до того положення, яке існувало на початку ХІХ століття, коли більша частина нижчої страти трудящих була позбавлена основних політичних прав. Такий підхід безперечно не є кращим рецептом для збереження соціального миру» [4, с. 27].

Крайню стурбованість наслідками міграційної політики висловлює С. Хантінгтон. Він відзначає наступні негативні риси цього процесу: 1. Міграція стає процесом, схильним до самонаростання («міграційний потік, одного разу почавшись, збільшує свою швидкість... Мігранти дають можливість мігрувати своїм друзям і знайомим, надаючи їм інформацією про те, як мігрувати, кошти для полегшення переїзду, а також допомогу в пошуках роботи та житла»). 2. Нові іммігранти приїжджають в основному з незахідних суспільств (для Німеччини актуальна міграція з Туреччини, для Франції – з мусульманської Африки, для США – з Азії та Латинської Америки). 3. Серед мігрантів рівень народжуваності значно вищий, ніж у представників титульних націй, і саме вони забезпечать майбутній ріст населення в західних країнах. 4. Іммігранти створюють свої земляцькі (національні, релігійні) громади, які не інтегруються в культури приймаючих суспільств. 5. У жителів Заходу прогресують фобії відносно мігрантів. Ці фобії проявляються в актах насильства проти іммігрантських громад і окремих осіб. 6. На Заході (особливо в Європі) з'явилися праворадикальні антиімміграційні партії, а провідні центристські сили починають переймати їх риторику та впроваджувати в життя запропоновані ними заходи [5, с. 309–313].

Занепокоєння виявляє і Зб. Бжезинський. Його бачення ситуації можна висловити наступними тезами: 1. Західна Європа, США та Японія не зможуть дозволити собі зупинити імміграцію переважно через дефіцит робочих рук, частково – через прогресуюче й прискорене глобальне старіння. Старіння титульного населення Заходу може зрушити співвідношення соціально залежної старшої групи до небезпечної у фінансовому плані ризику, призведе в невіддаленому майбутньому до різкого зростання громадського боргу й навіть до дефолтів країн. 2. Міграція починає міняти соціально-культурну структуру Заходу. У багатьох європейських державах виникли вогнища політичної і соціальної напруженості, а антиіммігрантські рухи почали набувати сили. 3. Спочатку Євросоюз, а потім, можливо, й США будуть змушені відродити практику комплектування збройних сил з числа мігрантів-найманців. 4. Найпотужніші етнічні лобі – єврейське, кубинське,

грецьке та вірменське – вже сьогодні реально впливають на зовнішню політику західних країн. 5. Європейська складова загальної маси західного населення стрімко скорочується, у той час як латиноамериканська й азіатська складові, для яких характерні більш високий рівень народжуваності та імміграції, зростають. Рано чи пізно у всіх західних країнах певні расові або етнічні меншини зможуть зайняти домінуюче положення в системі влади [6, с. 219–220, 245–246].

Згадані вище вчені висловлюють занепокоєння не стільки самими міграційними процесами, скільки їх наслідками в соціокультурній і політичній сферах, пов'язаними з небажанням мігрантів освоювати базові цінності приймаючих західних суспільств. Дане явище, яке раніше усіяло присікалося західними державами, з другої половини ХХ ст. стало домінуючою тенденцією у взаєминах суспільств-реципієнтів та прибуваючих мігрантів.

Таким чином, виявивши не лише несприятливі демографічні тенденції, що загрожують західному світу, а й цілу низку негативних наслідків для західної цивілізації з боку міграційних потоків, справедливо задатися питанням: «Які сили на Заході та в силу яких мотивів зацікавлені у продовженні процесів, настільки руйнівних для базових цінностей західного світу – батьківщини ліберальної демократії?»

Очевидно, що в першу чергу експерти називають економічні причини і констатують, що в трудовій міграції зацікавлені суб'єкти економічної діяльності та держави, що підтримують зусилля підприємців. Однак у цьому процесі існує й значна політична компонента, яка обговорюється в набагато менших обсягах. Так, В. Іноземцев і О. Кузнєцова відзначають «явне небажання американської еліти ініціювати будь-яке суспільне обговорення цієї проблеми або пошук історичних чи культурних аргументів для доказу її надуманості» [7, с. 34]. П. Б'юкенен констатує, що всупереч волі більшості американців, які виступають за припинення як нелегальної, так і легальної імміграції, правлячі еліти «соромливо відводять погляди – або вітають вторгнення» [8, с. 13].

Як відзначає американський соціолог В. Хенсон, правляча еліта в останні двадцять років замість серйозного діалогу із суспільством про проблеми, пов'язані з міграцією, воліє проводити потужну кампанію ідеологічної обробки населення, вкидаючи тезу про особливу долю «постіндустріальної» Америки. Мета цього промивання мізків – переконати суспільство в тому, що традиційні сектори економіки уходять у минуле, праця в них – доля іноземців, а місія справжніх американців – здійснювати соціальне управління: «Нехай мігранти готовлять нам обіди та міняють пелюшки нашим дітям, звільнивши нам руки для важливіших занять – судових позовів, гри на біржі та екологічного моніторингу. Китайці забезпечать нас усім необхідним для повсякденного життя – від взуття до телефонів. Якісними технологічними товарами – машинами та відеокамерами – займуться японці. А африканці, араби, іранці, росіяни і венесуельці нехай качають для нас нафту, псуючи власну екологію... Навіть продовольство, без якого ніяк не обійтися, нам поставлятимуть Мексика та Південна

Америка». У результаті формується покоління «рафінованих» американців, які займають конформістську позицію стосовно міграційних проблем і цивілізаційних конфліктів [9].

При цьому у більшості експертів не викликає сумніву той факт, що самі по собі міграційні процеси в сучасному глобалізованому світі носять лише в мінімальній мірі спонтанний характер, а в основному є сферою геополітичного, гео економічного та геокультурного управління [10, с. 476]. Висловлюються думки про те, що дане управління потребує вдосконалення [11]. Однак питання про персоніфікацію суб'єктів управління глобальними міграційними потоками залишається одним із найменш розроблених і висвітлених сучасною суспільною наукою.

Низка дослідників вважають, що імміграцію підтримують ті політичні сили, які за її рахунок розширюють свій політичний вплив. Наприклад, російський соціолог В. Штепа наполягає на тому, що представники лівих політичних сил активно підхльостували імміграцію з країн третього світу на Захід, ставлячи перед собою наступні завдання: 1. Одержання прив'язаного до них електорату, людей, які приречені голосувати за трудові або соціал-демократичні партії. 2. Нав'язування корінному населенню комплексу провини перед мігрантами. 3. Поступова трансформація світу в одну велику державу, що відповідає марксистській інтернаціоналістській ідеології [12, с. 113].

На думку Б. Кагарлицького, у посиленні міграційних процесів зацікавлені не ліві, а їхні ідеологічні опоненти – неоліберали. Він стверджує, що заохочення міграції явно стало частиною загальної неоліберальної стратегії, спрямованої на підриг робітничого руху та зміну співвідношення сил у суспільстві. Класове протистояння повинно було замінитися етнічними конфліктами, які (на відміну від протиборства праці та капіталу) не мають вирішення. Солідарність трудящих повинна була замінитися роз'єднаністю знедолених «множин» [13, с. 85].

П. Б'юкенен обвинувачує в підхльостуванні міграції Демократичну партію США, яка, на його думку, розглядає мігрантів як свою електоральну базу. Саме завдяки діяльності демократів у США було проведено кілька амністій для нелегальних іммігрантів, а також значно лібералізовано міграційне законодавство. У результаті в 90-х роках латиноамериканці та афроамериканці склали більше 70 млн. чоловік, а 11 із 12 афроамериканців і 2 із 3 латиноамериканців, за даними соціологічних досліджень, стабільно підтримували на виборах кандидатів від Демократичної партії [14, с. 192]. В остаточному підсумку перемоги на президентських виборах Б. Клінтона та Б. Обама стали можливими в результаті радикальної зміни етнічного складу країни.

Останнім часом стало модним підозрювати в нагнітанні міграційних пристрастей консервативні та праворадикальні сили, котрим на тлі міжцивілізаційних протистоянь вдається мобілізувати під свої прапори патріотичний електорат. Європа вже зіштовхнулася з реакційними антиімміграційними рухами, такими як Національний Фронт у Франції, блок «Влаамс» і партія «Фламандський інтерес» у Бельгії, «Ліга Ломбарда»

і Національний альянс в Італії, Партія Свободи в Австрії, Національний фронт Валлонії, партія «Лист» у Нідерландах, Народна партія Данії, Народна партія Швейцарії, норвезька Партія прогресу, Демократична партія Швеції, партія «Атака» у Болгарії, «Партія незалежності Великобританії», партія «Велика Румунія» та ін. [15].

Однак, погоджуючись із тим, що низка політичних сил на тактичному рівні може отримати певні зиски від міграційних процесів, важко погодитися з тим, що саме ці сили є локомотивами процесу глобального переселення народів. Наявність певної зацікавленості в міграційних процесах з боку практично всього спектра політичних сил (лівих, ліберальних, демократичних, консервативних і ультраправих) швидше свідчить про те, що суб'єкти глобального управління міграційними процесами знаходяться над політичними системами суспільств. І в даному випадку варто з великою увагою поставитись до теорії російського соціолога О. Зінов'єва, який пояснює даний феномен активністю глобального надсуспільства.

На його думку, на Заході штучно нагнітаються пристрасті з приводу демографічної кризи євроатлантичної цивілізації та наводнення західного світу представниками інших культур. Методологічною основою цієї кампанії виступають роботи С. Хантінгтона й П. Б'юкенена, в яких аналіз ситуації, що склалася, носить поверхневий і некоректний характер. По-перше, у даних дослідженнях здійснюється підміна абсолютних величин відносними. Автори фокусують увагу на скороченні відсотка представників західного світу у масі людства, «не зазначаючи, що абсолютне їх число є цілком достатнім, щоб управляти багатьма мільярдами людей». Зменшення впливу Заходу в людських екстенсивних вимірах компенсується інтенсивним технологічним прогресом, що дає можливість «надати місця правителів десяткам мільйонів «західноїдів» у системі світового західного ладу». По-друге, дослідники прагнуть перетворити на аксіому твердження про те, що «начебто наповнення країн Заходу людьми незахідними послаблює західний світ», а «сам цей процес є чимось невідконтрольним силам Заходу». Насправді ж міграційні потоки цілеспрямовано впливають в західні суспільства для виконання стратегічних задумів правлячої глобалістської еліти [16].

Рухаючись шляхом «скорочення відсотка «західноїдів» у масі населення та розбавлення їх незахідноїдами», глобалістська еліта здійснює навмисне і планомірне руйнування західних національних держав... Кінцева мета цих зусиль – перетворення сучасних держав на «атомізовану різноплемінну масу населення», якою можна буде керувати в інтересах глобального надсуспільства [17, с. 259–260].

О. Четверікова ілюструє цю тезу на прикладі організації міграції в Європу вихідців з ісламських країн. На її думку, для транснаціональних еліт принципово важливо, аби в Європі існували постійні вогнища напруженості, які можна розпалювати в будь-який момент, коли якийсь з урядів захоче вийти за чітко обкреслені їм рамки дій з боку міжнародних і наднаціональних організацій. «Запускаючи в Європу величезні маси мусульман, корпоратократія отримала зручну зброю для контролю над

політичною і соціальною ситуацією» [18].

Варто зауважити, що запропонована теорія найбільш повно та послідовно пояснює перелічені вище факти та тенденції демографічно-міграційних процесів сучасного світу. Проте, якщо дотримуватися логіки О. Зінов'єва, доведеться констатувати, що Захід іде шляхом цілеспрямованого демонтажу класичної ліберально-демократичної моделі як форми суспільного устрою національної держави. Гіпотетично можна припустити, що кінцевою метою цього проекту може стати становлення певної глобальної державності з єдиним громадянським суспільством та ліберально-демократичним режимом (теорія якого досі не розроблена), однак в умовах збереження складної ієрархічної структури людства та обмеженості ресурсної бази Земної кулі скоріше можна стверджувати, що демонтаж національних ліберальних демократій повинен закінчитися встановленням глобального авторитарного режиму (за змістом) з формальними елементами ліберально-демократичних інститутів і фразеології.

Висновки. Вищенаведене засвідчує необхідність зміни акцентів у дослідженнях міжнародних міграційних процесів – від традиційного опису економічних і соціально-демографічних причин міграції до більш глибокого пояснення масштабів, напрямків, складу міграційних потоків, факторів, що визначають мотивації рішень мігрантів про переміщення та вибір місця самореалізації, а також мотивації держав і наддержавних структур, що стимулюють певні міграційні процеси або перешкоджають їм.

Необхідний перехід від простого опису механізмів соціально-економічної адаптації мігрантів до всебічного дослідження форм і шляхів їх суспільно-політичної інтеграції з місцевим населенням та можливих наслідків цього процесу для суспільства, особливо для зміни структури й динаміки політичних відносин. Назріла необхідність переходу до поглибленого і комплексного пізнання сутності міграційних процесів як таких, що призводять до масштабних наслідків не тільки в економічній і демографічній сферах, але й у соціокультурних і політичних аспектах життєдіяльності сучасних суспільств. Лише така постановка питання може забезпечити розкриття закономірностей і механізмів сучасних міграційних процесів, що дозволить успішно здійснювати моделювання та прогнозування їх наслідків.

Ефективна реалізація такого завдання можлива лише за умови створення цілісної спеціальної політологічної теорії (політології міграції), предметом якої може виступати політична свідомість і поведінка мігранта в конкретному історико-культурному й соціально-економічному середовищі, що сприяють становленню (трансформації) різних суспільно-політичних структур та інститутів.

Область політологічного вивчення міграції надзвичайно широка і може включати наступні напрямки: міграційна мобільність населення в різних етнонаціональних, релігійних і соціальних групах; механізми отримання соціально-політичного статусу індивідами або групами в приймаючих суспільствах; процеси політичної соціалізації та інтеграції мігрантів;

діяльність діаспор з відстоювання соціальних, культурних і політичних прав своїх членів; громадянська, політична і національна самоідентифікація мігрантів; стратегії етнополітичної самореалізації іммігрантів; політичні детермінанти міграційних процесів; політичні інститути підтримки міграційних процесів; вплив міграції на політичну систему і політичний режим; громадянська натуралізація мігрантів; політичні права іммігрантів; політичні переваги мігрантів та їхнє політичне становище; проблеми націоналізму, екстремізму та «експорту» політичної нестабільності; ціннісні й соціально-психологічні основи конфліктів, пов'язаних з міграцією; проблеми національної безпеки приймаючих суспільств; міграційні фактори в революціях і війнах.

До завдань політології міграції входить також дослідження процесів дифузії політичних цінностей, традицій і практик, що виникають у результаті взаємодії між мігрантами та соціумом, що їх приймає.

Фактично політологія міграції як наукова дисципліна повинна вивчати специфіку всіх соціально значущих областей життя суспільства, розглядаючи їх з погляду політичних наслідків міграційного процесу із застосуванням загальних і спеціальних методик політологічного дослідження.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Ионцев В. А. Международная миграция населения: теория и история изучения / В. А. Ионцев. – М.: Диалог-МГУ, 1999. – 370 с.
2. Бестужев-Лада И. В. Альтернативная цивилизация / И. В. Бестужев-Лада. – М. : Изд-во Алгоритм, 2003. – 448 с.
3. Kubánek M. Proč křesťané vítají imigraci z třetího světa? / M. Kubánek // Neviditelný pes. – 2015. – 21 února.
4. Валлерстайн И. После либерализма / И. Валлерстайн ; пер. с англ. под ред. Б. Ю. Кагарлицкого. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 256 с.
5. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. – М. : ООО Изд-во «АСТ», 2003. – 603 с.
6. Бжезинский Зб. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство / Зб. Бжезинский ; пер. с англ. – М. : Междунар. отношения, 2004. – 288 с.
7. Иноземцев В. Л. Социодинамика хозяйственных систем в XX столетии / В. Л. Иноземцев, Е. С. Кузнецова // Свободная мысль – XXI. – 2001. – № 1. – С. 14–36.
8. Бьюкенен П. Дж. На краю гибели / П. Дж. Бьюкенен ; пер. с англ. М. Башкатова. – М. : АСТ ; АСТ МОСКВА, 2008. – 349 с.
9. Hanson V. D. America is Not Post-Anything / V. D. Hanson // The Washington Times. – 2008. – 18 July.
10. Переслегин С. Б. Самоучитель игры на мировой шахматной доске / С. Б. Переслегин. – М. : АСТ; СПб. : Terra Fantastica, 2006. – 619 с.
11. Editorial. Xenophobia in hardcover // The International Herald Tribune. – 2006. – 4 September.
12. Штепа В. RUтопия / В. Штепа. – Екатеринбург : Ультра. Культура, 2004. – 384 с.
13. Кагарлицкий Б. Ю. Политология революции / Б. Ю. Кагарлицкий. – М. : Алгоритм, 2007. – 576 с.
14. Бьюкенен П. Дж. Смерть Запада / П. Дж. Бьюкенен ; пер. с англ. А. Башкирова. – М. : ООО Изд-во «АСТ», 2003. – С. 192.
15. Kiss Y. Xenophobes, not workers, are uniting across Europe / Y. Kiss // The Guardian. – 2007. – 30 January.
16. Зиновьев А. Идеологическая глобализация. Американцы претендуют на

роль правителей человечества / А. Зиновьев // Независимая газ. – 2002. – 26 февр.

17. Зиновьев А. А. Русская трагедия. Гибель утопии / А. А. Зиновьев. – М. : Изд-во Эксмо, 2003. – 512 с.

18. Четверикова О. Демографическая революция в Европе: миграция как орудие [Электронный ресурс] / О. Четверикова // Институт высокого коммунитаризма. – Режим доступа : Сайт «Институт высокого коммунитаризма». – http://communitarian.ru/publikacii/evropa/demograficheskaya_revolyuciya_v_evrope%3A_migraciya_kak_orudie_globalizacii. – (дата звернення 20.08.2016) – Назва з екрана.

Белошицкий С. В., доктор политических наук, доцент, доцент кафедры менеджмента и образовательных технологий Хмельницкого областного института последипломного педагогического образования (Хмельницкий, Украина), E-mail: prostir25@ukr.net

Политические аспекты современной международной миграции: осознание реалий и задачи политической науки.

***Аннотация.** Рассматриваются политические последствия и детерминанты современной международной миграции. Отмечается, что миграционные процессы в современном глобализованном мире превращаются из спонтанного процесса в сферу геополитического, геоэкономического и геокультурного управления. Делается вывод, что для исследования этого феномена необходимо создать целостную специальную политологическую теорию (политологию миграции), предметом которой могут выступать политическое сознание и поведение мигранта в конкретной историко-культурной и социально-экономической среде, способствующие становлению (трансформации) различных общественно-политических структур и институтов.*

***Ключевые слова:** международная миграция населения, социокультурные трансформации, политическая адаптация, мультикультурализм, политология миграции.*

Biloshitskiy S., doctor of political sciences, docent, associate professor of the department of management and educational technology Khmelnytsky regional Institute postgraduate education (Khmelnytsky, Ukraine), E-mail: prostir25@ukr.net

Political aspects of present-day international migration: awareness of the realities and the tasks of the political science.

***Abstract.** International migration is becoming a powerful factor of forming the contours of the global economy and politics of the future. More and more attention is paid to non-economic effects of migration. It is clear that migration of nations is accompanied by some special consequences related to collision and diffusion of different cultures, religious and national traditions which destabilize host societies. In addition, migrants form migration networks that link them with the metropolis as well as with the original homeland. All these things turn the issue into political one. Migration processes in the globalized world are turning from a spontaneous process into a sphere of geopolitical, geoeconomic and geocultural management. For investigating this phenomenon it is necessary to create a special political theory (politicalology of migration, political science of migration) the objects of which can be migrant's political consciousness and behavior in a definite historic-cultural and socio-economic environment that contribute to the formation (transformation) of various societal-political structures and institutes. The objectives of the political science of migration should also include studying diffusion processes of political values, traditions and practices that result from the interaction between migrants and host societies. In fact, politicalology of migration as a scientific discipline is to examine the specifics of all socially important areas of society considering them in terms of political consequences of the migration process using general and specific methods of political science research.*

Keywords: *international migration of population, sociocultural transformations, political adaptation, multiculturalism, politology of migration (political science of migration).*

УДК 323 (477)

Voronova T.V.,

PhD in political sciences, Lecturer of the Department of Political Science,
Oles Gonchar Dnepropetrovsk National University (Dnipro, Ukraine)
E-mail: visnukDNU@i.ua

THE MODERN POLITICAL LEADERSHIP IN UKRAINE

Abstract. *The article investigates the features of political leadership within and at the end of «Euromaidan». Petro Poroshenko is considered as one of the political leaders of «Euromaidan», who demonstrated excellent behavior from others and thus become the main beneficiaries eligible for the redistribution of supporters. As the President of Ukraine he has demonstrated the ability to structure the cognitive space by creating mass awareness, promotion and support of social categories that is able to accommodate the largest possible number of followers and implements positive program of presidential political leadership.*

Keywords: *political leadership, «Euromaidan», political party leaders, constituents, presidential political leadership.*

The study of political leadership in Ukraine again and again becomes relevant due to continuous updating of the representatives of this institution, as well as of the conditions of its existence, in particular, the mechanisms of formation of political leadership.

You may consider the administrative political leadership the most widespread in Ukraine. Perhaps the most important for the country is the president's political leadership, which you may consider one of the varieties of political administrative leadership. For example, by the results of early presidential elections in Ukraine in 2014 Poroshenko took the first place, following him: Julia Tymoshenko, Oleg Lyashko, Anatolii Hrytsenko, Serhiy Tigipko. Except Oleg Lyashko, the other participants have quite a considerable administrative experience and perceived primarily as officials. Oleg Lyashko is party leader. Yulia Tymoshenko is also a party leader, but her ranking is mostly linked to the experience as prime minister of Ukraine.

The election was preceded by Euromaidan and some of the activists and leaders of the protest movement also took part in the presidential elections. For example, participants were: Olga Bogomolets that has less than 2% of the vote and Dmitry Yarosh - less than 1%. Looking at the experience of the presidential election in Ukraine than its winners, until recently, were former prime ministers, people with extensive experience in public administration.

Parliamentary and presidential elections held in the last 20 years in Ukraine, reveal peculiarities of political leadership in the country. Incidence of ranking of the Ukrainian presidents at some time after the elections is due to the fact that they failed to offer its citizens, as distinct from their voters, sense of a united «we», which was to unite the society and the leader, none of them could show themselves